

Kelan ajankohtaiset ja toimeentulotukilain muutosten toimeenpano

Kela, etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö
Petri Lemettinen

Vuodenvaihteen muutokset

- Tulot
- Lapsen tapaamiset
- Maksaminen
- Vuokravakuuden antaminen
- Neuvottelukunnat
- Perusosan alentaminen
- Henkilöllinen soveltamisala
- Yhteistyövelvoite, sosiaalihuollon lausunto, asiakastietojen kirjaaminen
- Keskusteluoikeus

Kelan käsittelijöiden koulutusmateriaalia

Yhteistyövelvoite

Sosiaalihuollon lausunto

Asiakastietojen kirjaaminen

Keskusteluoikeus

14 e §

Toimeentulotukiasioita koskeva Kansaneläkelaitoksen ja hyvinvointialueen monialainen yhteistyö

Kelan ja hyvinvointialueen tulee tehdä yhteistyötä asiakkaan asiassa kukin omalla toimialallaan. Yhteistyötä toteutetaan tälläkin hetkellä voimassa olevan lain mukaisesti.

Kun perustoimeentulotuen käsittelyssä havaitaan, että on tarpeen saada sosiaalihuollon näkemys asiakkaan tilanteesta, voidaan ottaa yhteyttä hyvinvointialueen sosiaalihuoltoon. Samalla asiakkaalle tulee tiedottaa asiasta.

Sosiaalihuolto arvioi itsenäisesti, onko tarvetta monialaiselle yhteistyölle tai sosiaalihuollon Kelalle annettavalle lausunnolle.

Yhteistyö hakee muotoaan ensi vuonna, kun yhteistyö varsinaisesti käynnistyy hyvinvointialueiden kanssa.

Asiakkaan tiedottaminen

Samassa yhteydessä, jos hänelle muutoinkin soitetaan.

Muussa tapauksessa asiakkaalle voidaan lähettää esim. viesti OmaKelan kautta.

Hyvinvointialueen näkemys

Vastaamiselle ei ole säädetty määräaika, mutta Kela voi pyynnössään ilmoittaa, missä ajassa se käsittelee asiakkaan perustoimeentulotukihakemuksen ja tarvitsee tiedon.

Puhelimitse saadaan näkemys yleensä heti.

15 §

Sosiaalihuollon lausunto

Hyvinvointialue voi antaa asiakkaastaan lausunnon Kelalle perustoimeentulotukiasian käsittelyä varten.

- Lausunto voi perustua Kelan tai asiakkaan pyyntöön tai se voidaan antaa hyvinvointialueen omasta aloitteesta.
- Hyvinvointialue kuulee asiakasta ennen lausunnon antamista sekä informoi asiakasta lausunnon tiedoista ja tarkoituksesta.

Lausunto voi koskea:

1. asiakkaan olosuhteita ja tilannetta, jolla on merkitystä Kelan arvioidessa **muiden perusmenojen tarpeellista suuruutta**,
2. asiakkaan **perusosan alentamiseen** vaikuttavia tekijöitä tai
3. tarvetta käsitellä päätös **kiireellisenä**.

Lausuntoon ei saa sisällyttää tietoa, joka ei ole tarpeen perustoimeentulotukiasian ratkaisemiseksi.

Lausunnonantajan on huolehdittava siitä, että lausunto on perusteltu ymmärrettävästi ja sen ajallinen rajaaminen on selkeä.

Lausunto ei sido Kelaa, mutta Kelan tulee ottaa lausunnossa annettu selvitys huomioon perustoimeentulotukipäätöksessä.

Lausunnon muoto

Muodosta ei säädetä laissa tarkemmin.

Jos se annetaan suullisesti, kirjataan tarpeelliset ja riittävät tiedot yhteydenottoon.

Sosiaalihuollon lausunto -fraasi

Fraasi löytyy jokaisen perustelut-otsikon alta.

Fraasiin kirjataan

- lausunnon sisältö lyhyesti ja
- miten lausunto on otettu huomioon päätöstä tehtäessä.

Jos päätös ei ole lausunnon mukainen, tulee tämä perustella yksityiskohtaisesti.

18 f §

Perustoimeentulotukea koskevien asiakastietojen kirjaaminen

Kelassa tulee kirjata **tarpeelliset ja riittävät tiedot**

asiakastietojärjestelmiin (Oiwa, Onni):

- ratkaistaessa asiakkaan perustoimeentulotukiasiaa
- tehtäessä monialaista yhteistyötä.

Tarpeellisten tietojen laajuus ja tarkkuus vaihtelevat tapausten mukaisesti.

- Tiedot kirjataan sitä tarkemmin ja yksityiskohtaisemmin, mitä haastavampi asiakkaan tilanne on tai mitä enemmän ratkaisuun vaikuttavia huomioitavia tekijöitä siihen liittyy.
- Kirjataan vain ne tiedot, jotka ovat ratkaisun kannalta tarpeellisia ja riittäviä.
- Monialaiseen yhteistyössä voidaan kirjata Kelassa asiakkaan tietoihin sellaiset yhteistyössä saadut sosiaalihuollon asiakastiedot, jotka ovat tarpeellisia yhteisen asiakkaan asian hoitamiseksi.
 - Kirjausten yhdenmukaisuus tulee varmistaa viranomaisten kesken.

14 d §

Toimeentulotukiasioinnin järjestäminen ja asiakkaan oikeus henkilökohtaiseen palveluun

Asiakkaan oikeus henkilökohtaiseen keskusteluoikeuteen säilyy nykyisellään.

Jatkossa säännellään siitä, että toimeentulotukiasiointi on toteutettava saavutettavasti ja esteettömästi eri asiakasryhmien tarpeet huomioiden.

Lisäksi Kela ja hyvinvointialue voivat tavata asiakasta myös yhdessä.

- Asiakkaalla on myös oikeus pyytää mahdollisuutta yhteiseen tapaamiseen.
- Yhteinen tapaaminen tulee järjestää seitsemän arkipäivän kuluessa siitä, kun asiakas on tämän pyynnön esittänyt Kelalle.

Jos asiakas pyytää yhteistä tapaamista Kelan ja hyvinvointialueen kanssa, vakuutuspiiri ja hyvinvointialue sopivat käytännön toteutuksen paikallisesti.

Tapaamisen käytännön toteutuksesta ohjeistetaan myöhemmin.

Monialainen yhteistyö ja sen mallintaminen

Monialainen yhteistyö ja sen mallintaminen

- Kuinka monialaista yhteistyötä tulevaisuudessa tehdään – tarvitaanko yhtenäinen malli tekemiselle?
 - Kuinka tunnistamme tukea tarvitsevat asiakkaat?
 - Miten tapaaminen järjestetään?
 - Tietoturvallinen työväline?
 - Mitä työvälineitä käytämme?
 - Kuinka ylläpidämme yhteisasiakkuutta, jos se on pitkäkestoinen?
 - Tietojen tallentaminen?
 - Yhteinen asiakassuunnitelma?
 - Hyvinvointialueiden Kelmun käyttötärpeiden selvittäminen?

Kelmu

Työväline monialaiseen yhteistyöhön

- Kelmun toiminnallisuudet nyt
 - Asiakkaan asiaan liittyvä kanava, ajantasaista tietoa määrämuotoisena
 - Palvelu mahdollistaa kaksisuuntaisen tietojenvaihdon (pdf) kumppaneiden kanssa
- Kelmu tulevaisuudessa?
 - Välitettävän tiedon rakenteisuus ?
 - Käsittelijöiden välinen tiedonvaihto ja vuorovaikutteisuus ?
 - Tiedon välittäminen asiakkaalle?
 - Tiedonhallinta, dokumenttien laatiminen, kopiointi tai siirto järjestelmästä toiseen ?
 - Jotain muuta, mitä?

Miten ja millä forumilla voisimme keskustelua jatkaa?

- Yhteinen projekti?